

27. 2. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Střídavá péče rodičů musí být uspořádána v nejlepším zájmu dítěte, třeba i asymetrickým způsobem

V nedávném nálezu Ústavního soudu ze dne 5. 2. 2025, sp. zn. I. ÚS 2364/24, Ústavní soud postavil najisto, že výchozím modelem pro svěřeni dětí do střídavé péče obou rodičů nemusí být nutně symetrický model, tedy rovnoměrné rozloženi výkonu povinností a práv mezi oba rodiče v poměru 50:50. Jakékoli uspořádání poměrů dítěte musí být nastaveno v první řadě s ohledem na nejlepší zájem nezletilého dítěte.

Skutkový stav případu

V roce 2022 matka iniciovala řízení o změnu úpravy poměrů nezletilých dětí, které byly dosud v rovnoměrné střídavé péči obou rodičů na základě jejich společné dohody schválené soudem v roce 2021. Obvodní soud pro Prahu 5 rozsudkem ze dne 1. února 2024, č. j. 50 P 307/2022-485, svěřil děti do asymetrické střídavé péče, kdy děti byly v péči otce každý sudý týden od středy do neděle a u matky po zbývající dobu. Toto rozhodnutí vycházelo z přání dětí trávit více času s matkou, jelikož se s otcem necítily dobře a jejich vzájemný vztah se zhoršoval, a zohledňovalo jejich zhoršující se psychický stav.

Otec dětí podal proti tomuto rozhodnutí odvolání. Městský soud v Praze následně svým rozsudkem ze dne 26. června 2024, č. j. 55 Co 115/2024-521, změnil rozsudek prvostupňového soudu a návrh matky na změnu péče zamítl, čímž obnovil původní rovnoměrně nastavenou střídavou péči. Odvolací soud své rozhodnutí postavil na závěru, že nedošlo k podstatné změně poměrů, která by odůvodňovala změnu rozloženi péče, a že postupně se zhoršující vztah dětí k otci není dostatečně závažnou okolností pro takovou změnu úpravy. Proti tomuto rozhodnutí odvolacího soudu podala matka ústavní stížnost.

Posouzení případu Ústavním soudem

Podle ustanovení § 909 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jako „o. z.“), „změní-li se poměry, soud změní rozhodnutí týkající se výkonu povinností a práv vyplývajících z rodičovské odpovědnosti i bez návrhu.“ Dle komentářové literatury „musí jít o změny závažné, pro dítě podstatné a jeho život ovlivňující.“^[1] Matka takovou změnu poměrů dovozovala z přání dětí trávit s otcem méně času, které obě děti, jak desetiletá dcera, tak osmiletý syn, konstantně vyjadřovaly na pohovorech jak s orgánem sociálně-právní ochrany dětí, tak se soudkyní prvostupňového soudu. I samotný orgán sociálně-právní ochrany dětí navrhoval v zájmu dětí rozloženi střídavé péče z rovnoměrné na nerovnoměrnou.

Odvolací soud ve svém rozhodnutí přání a názor dětí značně bagatelizoval a rozhodl se jejich přání nepřikládat takovou váhu v protipólu k hodnocení názoru dětí prvostupňovým soudem a kategoricky tak upřednostnil zájem otce před jasně a dlouhodobě formulovaným zájmem dětí. Obě nezletilé děti byly přítom ve věku (10 a 8 let), kdy byly schopny vyjádřit svůj vlastní názor.

Ústavní soud konstatoval, že odvolací soud pochybil zejména v procesní rovině, když dospěl k podstatně odlišným skutkovým zjištěním než prvostupňový soud, aniž by sám znovu v duchu zásady přímosti provedl dokazování ohledně těchto skutkových okolností nebo se ve svém rozhodnutí s takovým postupem řádně argumentačně vypořádal. Tím porušil participační práva nezletilých dětí na řízení, která jim zaručuje zejména čl. 12 Úmluvy o právech dítěte.

Rozhodování o úpravě péče je nutné pojímat prizmatem nejlepšího zájmu dítěte v kontextu srovnání stávajícího a navrhovaného výchovného prostředí. Zájem na stabilitě výchovného prostředí dítěte není bez dalšího argumentem a důvodem pro zachování dosavadní formy či rozsahu péče, soud se vždy musí pečlivě vypořádat s tím, zda by byl potenciální nový režim pro děti změnou k lepšímu či k horšímu.^[2] Argumentace zájmem na stabilním výchovném prostředí sama o sobě nestačí pro odmítnutí navrhované změny, základním kritériem hodnocení případné změny úpravy péče musí být zejména hledisko zkvalitnění životních podmínek dítěte^[3], posuzovanou změnu je vždy třeba zasadit do širšího kontextu, jaký vliv by měla a mohla mít na psychický a fyzický komfort dítěte.^[4]

Nejlepšímu zájmu dítěte musí soud věnovat patřičnou pozornost, a to obzvláště za situace, kdy je stávající režim péče výsledkem soudem schválené dohody rodičů, jelikož v takovém případě soud zpravidla neprovádí podrobnější dokazování a dohodu rodičů rovnou schválí.

Při hledání nejlepšího zájmu dítěte je samozřejmým směrodatným vodítkem jeho názor za předpokladu, že dítě je dostatečně rozumově a emocionálně vyspělé, aby bylo schopné jej formulovat. Zároveň nelze rozhodnutí založit čistě na přání dítěte a rezignovat na komplexní posouzení jeho zájmů.^[5] Soud musí za výchozí bod svých úvah vzít nejlepší zájem dítěte. Pokud soud nehodlá přihlídnout ke dříve a opakovaně jednoznačně formulovanému názoru dítěte, musí své závěry patřičně odůvodnit.

Ústavní soud potvrdil, že změna poměrů ve smyslu § 909 o. z. může spočívat i ve změně postoje dítěte - právě případná změna postoje dítěte, o to víc je-li opřena o zkušenost s dosavadním nastavením péče byť kratšího trvání, může být důvodem pro změnu režimu péče.

Závěr

Ústavní soud zdůraznil, že ačkoli ve své judikatuře dlouhodobě označuje střídavou péči za výchozí model, z žádného jeho nálezu ani z ústavního pořádku obecně nevyplývá, že by tímto výchozím modelem měla být jeho symetrická varianta (tedy rozložení v poměru 50:50 mezi oba rodiče). V každém jednotlivém řízení musí výsledná úprava poměrů akcentovat individuální okolnosti daného případu, a především nejlepší zájem daného dítěte. Je-li v zájmu dítěte jiná než symetrická střídavá péče, není namístě jej do takové symetrické střídavé péče (v podstatě automaticky, bez důkladnějšího a důslednějšího posouzení) svěřovat.

JUDr. Michaela Lang,
advokátka

Marcela Čerklová,
právní asistentka

Sokol, Novák, Trojan, Doleček a partneři, advokátní kancelář s.r.o.

Na strži 2102/61a
140 00 Praha 4

Tel.: +420 270 005 533
e-mail: info@sntd.cz

[1] NOVÁ, Hana. § 909 [Zvláštní ustanovení]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, marg. č. 2.

[2] náleží Ústavního soudu ze dne 6. 12. 2016, sp. zn. I. ÚS 823/16, publikovaný ve Sbírce nálezů a usnesení ÚS č. 83/2016 pod č. 233/2016 USn.

[3] (NOVÁ, Hana. § 909 [Zvláštní ustanovení]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, marg. č. 2.)

[4] náleží Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2019, sp. zn. II. ÚS 4247/18, publikovaný ve Sbírce nálezů a usnesení ÚS č. 94/2019 pod č. 81/2019 USn.

[5] náleží Ústavního soudu ze dne 18. 12. 2014, sp. zn. I. ÚS 1708/14, publikovaný ve Sbírce nálezů a usnesení ÚS č. 75/2014 pod č. 235/2014 USn.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)